

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5.— Núm. 182.— Diumenge 7 de Febrer de 1904.

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volèm Cortes catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organissació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plets y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

TEMPS PERDUT

Quinze dias que són obertas las Cortes espanyolas y fins ara cap utilitat practica resulta de son funcionament. Los diputats, a la primera hora de cada sessió, depressa y corrents, sols pera que'ls respectius districtes se'n adonguin de que fan alguna cosa, dirigeixen prechs o preguntas als ministres. Contestan aquests, si's troban a la Cambra, las consabudas frases de que procurarán enterarse de lo que se'ls denuncia o atendre la peticio feta, y tot seguit s'entra al debat polítich, a la preocupació de la premsa rotativa, a saber si'l Govern ha obrat bé o malament al designar al P. Nozalela para ocupar el càrrech d'Arquebisbe de Valencia.

Deixemho apart tot lo referent a aquesta designació: no caiguem en lo mateix vici que anem a criticar, que al cap y a la fi d'un nomenament de bisbe no n'ha de vindre la felicitat o la desgracia d'Espanya. Però, se'ns voldria dir quin profit, quina ventatja positiva, quin resultat practich portarán los magistrats discursos del President del Consell, las retóricas arrogancies d'en Salmerón, los atreviments de paraula d'en Soriano y las patotxadas insustanciales d'en Morayta?

Podríam passar per tot això—y fóra bastant passar—si d'un debat com aquest n'esdevingués nó'l descubrimient de las responsabilitats del darrer desastre colonial, sino'l càstich dels culpables. Mes, com és capaç ningú d'esperarho, si'ls mateixos senyalats per tothom com a causants de la desfeta, portan son cinisme a l'estrém d'alsar la veu y desafiar al poble, volguent a forsa de crits esfumar la part de culpa que'ls correspon?

No; no cal confiar que per aquest tant's descobreixin y's fassin efectivas tantas responsabilitats com s'haurian d'exigir als governants que en los darrers trenta anys han esquarterat y empobrit l'Estat espanyol. Tots ells posaren las mans en lo crim comés: autors, complices ó encubridors del delict, a cadascú li corresponen penas infamants que no sufriran desgraciadament perquè aquest és un país ahont la planta de la vergonya no hi arrela o cada any se'n pert tocalment la cullita. No cal preocupar's d'hi. A l'acabament del debat, uns y altres, republicans y monárquichs, liberals y conservadors, alts y baixos, convindrán en que tots són unos perfectos caballeros; que l'ofici de caballero també anat molt a menys y aruy està a l'alcans de todas las fortunes.

Descomptat que aquest té d'ésser per forsa'l resultat del debat polítich, sembla que'l poble, aquesta massa de ciutadans orfa de representació a las Cortes, indefensa en llurs interessos, amenassada sempre pel Fisch, vidada de l'emple: que se li presenten com a amo y hauria d'ésser servidor; aquest poble que paga y ha pagat tanta disbauxa, s'hauria de anechar potent y airat pera sacudir lo jou dels polítichs vividors, pera tallar d'una vegada'l fil dels seus discursos y tapar ab paletadas de llot tantas bocas pecadoras com esvalotaban al si de la representació nacional.

Però'l poble callarà, no'n tenim cap dubte. Fóra dels catalanistas, los dels federalis ben penetrats de las encanyans d'en Pi y Margall, fóra per sa aversió a l'actual règim centrista que per afecte a la persona de Carlos, no s'alsarà una sola paraula. Al contrari: la majoria dels espanyols que lleixen, cadascú en lo seu partit y en sa respectiva esfera, se troban a horas d'ara embadantats celebrant las frases més llamant's del seu quefe correspondent, important's com a babaus las planas de los diaris que ab detalls més minuciosos y colors més vius, pintan la

batalla d'aquests quinze dias, lo combat retórich que distreu als polítichs y al poble del domá esfereidor que pera uns y altres se presenta.

Temps perdut a dalt y temps perdut a baix. La mentalitat espanyola en lo polítich está al mateix nivell en tots los ordres: és la mateixa que fa perpetuar al través dels segles las corridas de toros, la que sab mantenirse sols ab jochs de paraulas, fochs d'artificio que un moment enlluernan l'espay y's converteixen depressa en fum.

Cal que'ls qui miran al pervindre, los qui tenen conciencia de la situació d'Espanya, catalanistas, federalis y carlins, no'l perdin lo temps ni s'encomanin de la malaltia regnant. Cal que's visqui despert y que tothom qui vulga salvarse's prepari, que l'hora de la gran desfeta, de l'última y inconmensurable desfeta, s'acosta més depressa de lo que sembla.

Un Senador ilustre

Lo distingit corresponsal de *La Veu de Catalunya* a Madrid, dona compte de la mort de D. Artur Marcoartú, senador que fon per Tarragona, en los següents termes:

«Telegramas de San Sebastián nos trasmeten ahir la nova d'haver mort en aquella ciutat D. Artur Marcoartú, persona molt coneguda fóra de Espanya, més que a Madrid, ahont may se'n vá fer cas pels encarregats de distribuir los títols de *ilustre* y *eminente* en la premsa periòdica de gran circulació. En Marcoartú era enginyer de camins, y desde jove, portat pel seu civisme, deixà la càrrega: No vol dir això que's fés polítich professional. No obstant haverse donat a conèixer com a publicista y estar ben relacionat ab las eminencias dels partits governants, may prentengué empleos retribuïts. Home emprendedor y actiu, posseïdor d'una regular fortuna, passá casi tota la vida viatjant per l'extranger y coneixia y tractava als estadistas de més renom a Europa y América. Las sevas aficions, en lo tocant a la cosa pública, eran las qüestions econòmicas y las de caràcter internacional, distingintse com a fill de Basconia per un gran sentit practich.

Éra un espanyol empeltat d'inglés y coneixedor dels nostres defectes tradicionals com a poble; seva és la frase de «cal europeizar Espanya», que molts creuen haver ara inventat lo senyor Costa. Com menyspreuava lo concepte ampulós y'ls eufemismes ara en moda, no era orador a la manera que per tal s'entén a Espanya, y per lo tant, no conseguí éxits en la nostra *gloriosa tribuna*. Solzament escribía en las pocas Revistas serias que a Espanya's publican, y per las comptadas personas que las llegeixen, conseguí ser escoltat.

Ferm propagandista del manteniment de la pau entre'ls pobles cultes, no cal dir que aburría l'actual militarisme, que considerava ser la pitjor de las calamitats que en lo curs dels segles ha caigut sobre'l món civilisat. Los seus treballs en pró de que en tot pacte internacional s'estableixi l'arbitratge obligatori, pera acabar ab l'absurdo de la pau armada, eran coneguts y apreciats a Europa y América. Sevas foren, casi excludivament, las generosas iniciativas dels Congressos de la Pau que en aquests darrers vint anys hi ha hagut a Europa y als Estats Units, y fou un dels que més treballaren en la creació del tribunal permanent de arbitratge que hi ha a Suissa y que ja ha evitat més d'una guerra entre las Repúblicas sur-americanas que a n'ell han sotmès las sevas diferencies.

Quan la guerra de Cuba, en Marcoartú vá fer alguns viatges als Estats Units y a l'Habana, y, ben proveït de datos y d'impressions, venia a Madrid y s'esforçava en fer obrir los

ulls als nostres desdixats polítichs. No cal dir que abogava per l'expansió de la lligislació colonial primer, y, més tart, a mida que'l problema s'agravava, per l'autonomia de las colonias. En Cánovas semblá escoltarlo en alguna ocasió, però prompte'l que encara per aquí'n diuen gran estadista, tornava a las *andadas* del decoro nacional per demunt de tot. En los dias criticchs de 1898, quan ja's veyá clar que'l Govern dels Estats Units estava resolt a l'intervenció armada en las nostras Antillas, en Marcoartú aná a proposar a n'en Sagasta, de qui era gran amic, l'oportunitat de donar un cop d'efecte, que, al mateix temps que sorprendria al món, resoldria'l problema de l'única manera verament digna pera Espanya. Tal era proclamar, en plé Congrès, solemne y espontáneament, l'Independencia de Cuba y Puerto Rico. Se'n mancá poch pera que, a l'enterarse'ls contertulis de aquell gran home, tressin a n'en Marcoartú per l'ull de l'escalá.

En las qüestions interiors d'Espanya, en Marcoartú era monárquich liberal y parlamentari a l'inglesa, però molt decantat al Govern purament representatiu. Com tots los espanyols de clar criteri, no enterbolit per las emanacions de la sanch semítica, en Marcoartú era regionalista liberal: admirava a Catalunya y may oblidá'ls sentiments de gratitud deguts a la comarca de Tarragona per haverlo legit senador a l'any 1893.

ACLARACIONS OPORTUNAS

«Antes de levantarse la sesión, el señor Floresvi en nombre de la «Federación Obrera», protesta de lo insinuado por algunos diarios locales haciendo aparecer a la «Federación Obrera» como partidaria de la actual empresa de consumos; y esto es falso, dice, porque precisamente los obreros están contra los explotadores, entre los que figura la Arrendataria.

Por cierto que nos conviene hacer constar que al preguntar particularmente al señor Floresvi á qué periódicos se refería, ha contestado rotundamente que al *Diario de Tarragona* y á *La Opinión*» De *La Justicia*.

Si altré resultat nó hagués de donar la reunió que's celebrá'l passat dilluns a l'Ajuntament ab motiu de la qüestió de consums, que las afirmacions terminants que'ns serveixen de tema, ja's podria donar per ben empleat lo temps que s'hi esmersá. S'havia ponderat tant la diferencia de criteri entre'ls elements tarragonins, la volían remarcar ab tan mal encoberta alegría'ls diaris caciquistas una contradicció sols aparent y filla del poch estudi, que'l qui no estava en lo secret sentia fonda pena y fins vergonya.

Lo primer que a tot bon ciutadà se li ocorria, era l'inoportunitat d'establir diferencies y antagonismes entre uns y altres elements valiosos de la ciutat, cadascú respectable y important en sa respectiva esfera. Perquè si ni s'isquera en una qüestió com la de consums, que per igual a todas las classes afecta, pot haverhi unitat de miras y patriotisme suficient pera resoldre-la, ¿ab quin dret parlarém de l'interés y de l'amor que sentim per Tarragona?

La «Federación Obrera» quedá reivindicada en la sessió del dilluns, devant de todas las entitats tarragoninas: ho diu ben clarament la satisfacció que produïren entre'ls reunits las paraulas del Sr. Floresvi, però ho proclama més alt encara'l silenci estudiat de *La Opinión* y'l *Diario de Tarragona*, prou atents a semblar sempre que poden la discórdia entre'ls tarragonins, perquè d'aquestas lliu-

tas ells se'n aprofitan, perquè per las divisions del poble ells s'erigeixen amos y satisfán sos instints egoistas.

Ja ho sentireu, genteta caciquista, puntal de tota empresa antitarragonina: los obrers com los demés estaments de la nostra societat odian la Arrendataria, no la poden tolerar una explotació indigna sempre, encara que se realisi en nom y a l'amparo de la llei. L'unanimitat que's perseguía, l'unió que's desitjava, l'anhel patriòtich que alguns desesperava, d'obtenir, són un fet. D'ara endevant són posibles todas las solucions, las més pacíficas y las més tormentosas, las més planeras y las més difícils. Contra un poble unit, res valen ni la manya, ni l'esverament ni la malicia de uns quants cacichs comediant's.

Y això's demostrá en la mateixa reunió dels dilluns. Eloqüents paraulas de paotesta s'endressaren a la campanya difamadora de part de la premsa—precisament aquella que ha rebut ab los brassos oberts a la Companyia Arrendataria—directas y intencionadissimas alusions hi hagué pera'ls que d'una manera més o menys encoberta s'han prestat a fer lo joch d'aquella empresa explotadora; protestas y alusions que'l públich congregat rebia ab evidéntissimas mostrats d'agrado. Y'ls aludits, los qui fá quatre dias mostravan la seva arrogancia desvergonyida y desde'l sitial de sas concupiscencies desafiavan a la gent, se mantingueren quiets, arraulits, cobartment silenciosos, més prompts a formular una excusa o a donar una satisfacció que a sostindre ab enterea propia de personas dignas las afirmacions fetas.

La reunió del passat dilluns, tingué, si s'ha de dir la veritat, un aspecte fúnebre. Se cavá la fossa a uns quants despreocupats y ab tota la solemnitat possible se procedí a son enterro. La fossa és prou gran pera encabirhi altres morts, mal que sian aquells que se'n hagin anat d'aquest món a conseqüencia d'una curtedat de gambols o d'un empatx de ministerialisme barato. Encara hi són a temps molts homes polítichs a es-carmentar en lo cap dels altres.

XERRAMEGA

Ja ho deya la jayeta que no's podia estar al món sino per veurer cosas novas. Quantas y quantas n'hauria vist encara y quantas ne veuré jo si Déu nostre senyor m'escolta, allargantme forsa anys la vida per ma propia satisfacció y gairebé sempitern desconsol dels que tenen la depravada idea de llegir mos articlets, que ja suposo que no serán molts dotzenas. Que Jehováh los premii per l'indulgencia a n'aquests quants amichs de l'empresari: *un pobre col-laborador paisano*.

Si aquests poquets no perden la paciencia, jo'ls asseguro que tenen *murga* per anys, comptant naturalment ab lo beneplacit dels llegendaris *tres o quatre locos* que, segons diuen las crònics de 1: setmana, tenen forsa suficient pera desbaratar las combinacions ab més alta diplomacia desitjadas y ab més fraternal empanyo contractadas.

Aném al cas. La lluita per la vida dona a cada instant raras sorpresas, a voltas profitosas y simpáticas, a voltas tan sumament desagradables; que de bona gana un hi voldria tornarhi al temps antich de las llumaneras clásicas.

D'ensá que'ls sabis han demostrat que tots los óssos poden adquirir todas tres formas, sembla que s'hagi apoderat de la gent una mania de tergiversar todas las cosas. Las donas buscan melis de tornarse o semblar homes, la veu se solidifica y's pas-seja com si fós una petaca, lo moviment se para y s'enmagatzema per ferlo sortir quan se vol de dins la placa, converteixen en illas los continents, en solits los liquits més usuals,

las cascadas més famosas dins d'un canó de ferro encaixonadas desapareixen del món; en fi, fins proban de convertir las bestias en personas.

Y tot per què? Pel pá de cada dia, perquè l'olla bulli, perquè trinquí la butxaca. Per res més, que no és pas la gloria la que guía sos desitjos generosos.

A voltas succeeix que tenint varis pobles necessitats idénticas, la mateixa idea concebeixen portantla a cap tots a la mateixa hora. Cadascú lo seu sistema simplifica, s'esprém lo cervell pera trobar una mellora que abarateixi l'article que fabrica en competencia ab la sana intenció de reventar als altres. Això acaba de tindre lloch aquests últims temps en varis nacions de la colla de las vivas.

La llet, article tan necessari per la vida, és en algunas comarcas tan abundosa que han arribat a no saber què ferne. Abarrotats de mantegas y formatges, articles que mata la competencia universal, no saben ahont portarlos a més de sortirlos sa fabricació molt poch remuneradora. Tot ho han probat; sa exportació esterilissantla, seguint varis sistemas; tots han anat malament. O bé la llet arribava descomposta o ja no era llet quan sencera's presentava pels mercats, careixent de las sustancies que la fan materia per excelencia alimenticia. La llet en aquesta lluita continuada, estava vensuda.

Mes l'industria que fá miracles en tres o quatre hndrets a l'hora, ha resolt lo problema en forma que sembla inmillorable. S'han inventat màquines ahont la llet s'hi tira a dojo y d'allí en surt feta farina. S'omplan los sachs y a rodar per lo món que's molt gran y hi ha molta gana. Ja li poden alsar un monument los pobles productors de llet de vaca a l'inventar d'aquest procés tan practich que converteix en incalculables riquesas lo que abans s'havia de llenyar. Y per dir incalculable vos vaig a citar un dato. Dinamarca, que com a nació gairebé no's compta per petita, llessa cada any la suma enorme de 600.000.000 de litres de llet, unas cinchcentas mil cargas d'un producte que treuria la fam d'una provincia, per no tindre manera de reportarla. Ara figurintse a Suecia y a Holanda, a Fransa mateix y sobre de tot als Estats Units ahont tot se compta per milióms. Ja veyeu si això té importancia.

L'especulació industrial se n'apodera segons sembla y ha entrat en l'explotació d'aquest producte en còs y en ánima. Ja's parla que's vendrán juguets, boletas, píldoras, taulas fetas de pols de llet.

Qui hi guanyará ab això més que ningú será la quitxalla que tindrà un motiu més d'anar a la botiga com ara hi vá perquè li donguin cromos, que n'hi haurá per la llet que per presas y mitjas presas se vendrá com xacolata.

Quan de l'alimentació humana's tracta, tothom vé obligat a anarhi ab peus de plom, y sols se deuen acceptar los avensos que l'industria química's presenta més que, com dirian los llegistas, a benefici d'inventari. No soch jo qui s'ha de posar a discutir d'higiene en aquestas columnas; los tècnichs de la terra podrán tindre en son dia la paraula. Jo tan solzament apunto fetes, afeginthi de passada quelcom de ma cullita com a comentari. Las observacions fetas ab aquesta llet pulverisada en llochs idónichs, com són, per exemple, una casa de beneficencia veritable, no un cementiri oficial com són las nostras, a New-York, ahont 850 criaturas de cinch dias a dos anys foren escullidas ab tot cuidado per facultatius y directors especialistas, han donat uns resultats maravellosos. En un istiu de calor de las més fortas no hi hagué una sola defunció, tota la criatura vá anar augmentant de pes gradualment com és de lley que sia. Un solzament sembla que en cinch

Representació directa de las primeras casas:
en Ornamentació, Orfebreria y Arts Decorativas religiosas
J. Caballé y Goyeneche

días va perdre unas tres onzas, genit d'aquells que'ls agrada anar contra la general corrent, però que als pocs dies va tornar a entrar en caixa. Aquestes 850 criatures en tot l'istiu no reberen altra alimentació que la llet pulverisada.

Segons sembla'ls sabis se van inclinant de dia en dia més y més a favor de la llet en aquesta forma. Aquí no vé del cas citar las rahons que donan; són molt llargues y difícils de comprendre per la majoria de nosaltres que pocs coneixements tècnics posem.

Per lo que a nosaltres toca, los llechs, per dirho aixís, no tardarem a acceptarla aital reforma y en lo sarró de las provisions quan de casa sortirem o anem a donar una passejada, ben segur que no n'hi faltaran de preses de llet com tampoch hi faltan ara las de xacolata.

Qu'en tenia de rahó aquella jayeta que no's volia morir per poguer veurer sempre, sempre coses extranyas.....

LADIFER.

Lo diamant

Los sociòlechs vos diran—féu en Fonolý tot escoltant com petava'l séu Honduras—que no hi ha pera nosaltres enemich més perillós que la nostra propia persona. Miréu l'estadística municipal que portan los diaris, y observaréu que, invariablement, lo número dels suïcidis hi supera als dels homicidis. Per lo tant, si algú de nosaltres ha de morir de má de home, té més probabilitats de que sigui de la seva propia má que de la d'un dels mil cinch cents milions d'individus que ocupan ab éll la rotunditat de la nostra mare comuna. Reflexionanthi, resulta una cosa veraderament terrorífica demostrar tots los atentats que cada hù comet contra la seva seguretat y la seva higiene: si'l pitjor dels nostres enemichs fes contra nosaltres la dècima part de lo que'ns fem nosaltres mateixos, n'hi hauria pera condemnar-lo a treballs forçats o a la guillotina. Y lo més espantós és que may pot un respondre de sí mateix. Quantas coses se fan al vespre, que al dematí s'hauria jurat que no's farien! Quantas accions cometem que, a jutjar pel nostre temperament, los nostres gustos y la nostra educació hauriam jurat no comèterlas may!

Ah, sí! Cada hù té adintre séu un adversari ben temible! Per aixó, quan no hi ha pel mitj lo fons de dolentia del méu pròxim, me compadeixo ben sincerament de las sevas debilitats, y fins dels séus crims...

Ja segur de que'l cigarro era sech, en Fonolý l'encengué metòdicament, y continuá:

—Jo'm tinch per un home molt honrat, y no obstant, vaig cometre un robo... Si, un robo calificat, un robo que m'auria pogut portar a la presó... Quin instint me'l va fer cometre, quin retrocés a l'atavisme de las cavernas? Lo fet és tant més enigmàtic, per quant és l'únich en ma vida. No tinch cap inclinació al robo, al revés de la major part de vosaltres, que robariau quasi de segur, si la ocasió fós temptadora y l'impunitat—tant me refereixo a l'impunitat de opinió com a la legal—y si l'impuni-

tat fós assegurada. Fins de xicot, a l'edat en que tothom, qui més qui menys fá corre las unglas, bastava que una cosa no fós propietat meva pera que fós sagrada pera mi...

Era al camp. Jo anava assiduament a casa dels Limours, hostes rics y fastuosos, quina agradable hospitalitat hauria sigut, com diu aquell una «rahó suficient», però quina estada era pera mí preciosa sobre tot a causa de cinch maravellosas fillas joves que hi resplandien. Lo senyor y la senyora Limours, que no eran guapos ni lletjos, s'havian portat com uns virtuosos en la fabricació de la seva primogenitura. Quan aquellas cinch «pur sang» estavan reunidas, feyan un resum admirable de la bellesa femenina. Sas cabelleras recorrian una quinta que passava del ros de palla al negre blau. Totas diferents, malgrat un aire de familia, s'podia elegir a gust una Artemisa o una Afrodita, una Escandinava o una Partenopina. Jo no n'havia escullit cap. Las estimava a totas ab un amor colectiu, ab un amor que no demanava res al dia de demá, que no preveya, que no esperava res, ab un amor que m'ubriacava d'hermosura fins a ferme oblidar l'amor.

Quasi sempre estavan juntes y aixís era com ordinariament gosava de la seva companyia. No obstant, alguna vegada's dividian. Aquí o allá'm trobava sol ab una o altra, tantost al capdevall del parch, com pels prats de pelouse, o a la gran galeria cuberta als vidres.

Una tarde, vaig trobar a la senyora Joana Limours. Era la tercera de las fillas, (una cabellera castanya ab reflexes d'or, arrebatadora, ulls de color de cel y núvol). Se passejava pels caminets y s'entretenia veient volar los insectes. Vaig oferirli la meva companyia que ella acceptá de bon grat y ab bon humor, y vaig passar una mitja hora deliciosa sentint y veient aquella xamosa obra mestra per entre las flors del parterre y sota l'ombra dels vells tells. A l'últim nos trobarem asseguts sobre un banch, un al costat de l'altre. Tot enrahonant, jo veyia guspíejar un grós brillant entre'ls cabells de la noya. Los Limours tenian l'afició de las joyas, y, rics desde moltes generacions, havian acumulat una collecció de perlas, brillants, sáfirs y rubis, com pocas se'n veuen. Aquella profusió de joyas, la major part provinientas d'herencias, y la seva inclinació natural, feyan que tots, fins lo mateix pare, portessin a tot hora del dia, alguna pedreria de valor.

La Joana, aquell dia, no portava sinó aquell diamant als cabells. En la penombra del passeig, semblava una cuca de llum. Jo me'l mirava inconscientment, distret pels reflexes sobrats que llensava a cada moviment de la xicoteta. De quin modo la petita pesca d'or en que estava engastat va despèndres per la seva base, és lo que no puch dir; però, a un moment determinat, sortí d'entre'ls cabells y rodolá, ab la pedra flamígera sobre'l muscle y després a las faldillas, entre un de quins plechs se deturá.

La Joana seguia enrahonant. Compitava alguna anècdota que la feya riure y no s'havia adonat de res. Allavors fou quan, sobtadament, sense preliminar, l'instint feu irrupció en mí. Literalment va anegar tot

Ornamentació

Sagrada

Ornaments confeccionats de totas classes y teixits d'or y plata pera Pontificas, Ternos, Palios, Casullas y demés ornaments pera Iglesia.

Orfebreria Religiosa

Servey complert pera Iglesias y oratoris.

Estatuaria Religiosa

Imatges de talla, en fusta, marbre, pedra y **Cartró Fibra** (ab privilegi), materia absolutament sòlida y que pot beneirse.—Construcció d'altars, Retaulas, Confessionaris, Púlpits, Reclinatoris, etc.

pensament y s'ampará del méu ser fins al punt de ferme completament extrany a mí mateix. Ab un moviment pausat y segur, un perfecte moviment de lladre, vaig allargar la má sobre la joya...

Voldria poder dir que un cop lo diamant en possessió meva, vaig tenir una volensa de tornar-lo. Mentiria. Lo desitj de possessió durá tot lo temps que vaig estar assegut al banch, y durá tot lo temps que vaig frigar després en sortir del parch y tornar a casa meva...

Un cop a casa, aixó sí, la meva acció se'm va fer absolutament incompreensible. Vaig quedar alelat, estupidit; tragué de la butxaca la pedra guspíejanta, me preguntava espantat, com alló havia sigut possible. Encara m'ho pregunto ara y m'ho preguntaré fins a la meva última hora.

Figurèuvos, després d'aixó, la nit que vaig passar! Va ésser plena de crisis, de disgust y de projectes pera desferme del maleit objecte. Potser res vos sembli tan senzill. No més calia tirar-lo dintre'ls camps o dintre'l riu. Jo ho pensava, però cada cop me representava tots los etzars possibles. Desde'l moment que s'ha robat, ja no s'está segur de poder anar, sigui allá hont sigui, sense que algú se n'adongui... y sí's trobava'l brillant en algún indret per hont jo hagués passat, o a prop del quin jo hagués passat, Déu sab quantas conjecturas!

No obstant, després d'una nit de torturas, me vaig decidir. Al matí vaig fer una visita als Limours, y vaig llensar lo diamant entre l'herbeig del prat artificial del jardí. Allí'l trobarem, tres mesos més tard, y, naturalment, may ningú ha sospitat de mí.

Com, temps a venir, me vaig casar ab la Joana Limours, y com que he tingut d'ella dos noys y una noya, lo crim ha quedat estrictament entre familia, però, tant se val; desde allavors tinch una terrible desconfiansa de mí mateix, una desconfiansa barrejada ab compassió que faig extensiva a tots los homes.

J. H. ROSNY.

(Per la traducció, F. G.)

Comentarios

Nos ab nos

Alló que deyan de que en Cañellas entrava en la combinació lliberal-democrática de la provincia sembla, que per ara y tant no resulta cert, si hem de jutjar per las declaraciones que'l dímar passat feya'l *Diario del Comercio*.

Aquest apreciatió confiare venia a dir, que ja estavan cansats d'esperar la resolució d'en Cañellas y que com qui espera desespera, lo mellor era comensar a caminar, que si en Cañellas se resolia a seguirlos ja's trobarian y que sinó tal dia faria un any.

Y aquí tenen un *lio* que ningú entén; puig mentres per una part Fontana, Rabassa, Gelada, Cotón y altres se separan de Marianao, per l'altre part en Sans, Boronat y alguns més se separan d'en Cañellas, pera unirse ab los disidents d'en Marianao engiponant lo nou partit democràtic.

De Marianao ja se sab que segueix fidel a en Moret; però ningú sab per ahont se las enfilará en Cañellas.

En fi, allá veurém, y no sería estrany que'l dia menys pensat tornés a cambiar la decoració.

D'actualitat

Los que escribim per *sport* no tenim tanta obligació de tractar los assumptos que'ns desagradan, y com lo d'en Nozaleda entra de plé en aquesta categoria, no'n voliam dir res fins que s'acabés lo rebombori que han armat los *sonajeros* de Madrid.

Creguin que teniam viu interés en sapiguer quinas responsabilitats se podrian exigir a un arquebisbe, quan semblava tots havian convingut en que l'únich responsable de las desgracias d'Espanya era en Meco; però com aquí no hi ha serietat en res, ara resulta que en Nozaleda ha de pagar la patenta de la pèrdua de Filipinas y que s'ha absolt la Meco, ab tots los pronunciaments favorables.

—Res, senyors, diu en Maura, no és just, ni lliberal ni democrata condemnar a ningú, per frare que sigui, sense probas. Jo, que segons vosaltres soch tan clerical, vaig defensar a en Morayta quan volian expulsarlo del Congrés, dient lo que dich avuy: vinguin probas y condemnarém o absoldrém.

—De cap manera—exclaman los jacobins—és frare y se'l ha de penjar.

Y aquí tenen la gran proba, l'argument irrefutable, contra'l pare Nozaleda: és frare:

Quan las cosas van aixís, quan no s'han exigit responsabilitats als que exercian mandos efectius y's busca carregar lo mort a un senzill arquebisbe que no manava exèrcits ni res, val més callar y demanar a Déu que tinga pietat d'un poble embrutit, que camina ràpidament cap a l'abim.

Més que fástich, nos produeix tristesa l'espectacle d'incultura que s'está donant; però, vaja senyors queda un consol y és que'l dia menys pensat acabarà tot com la comedia de Falset.

Notas

En Maura no és pas d'aquells que s'ofegan ab poca aigua.

Que ho digui sinó en Beranger, que ha sigut rellevat, a *raja tabla*, del càrrech que ocupava en la Junta Consultiva, per lo delictu d'haverse confessat ab un *chico* de l'*Heraldo*.

Los rotatius, que aprofitan totas las ocasións pera molestar a en Maura, engrescan als marinos pera que fassin aixó y alló... però ja veurán vostés com no farán res.

Maura podria enfadarse y... los temps no están per certas probaturas de cert género.

Tot lo que en Maura ha dit contra la premsa de *mayor circulación*, no resulta ni l'hú per mil de las veritats que se'ls hi podria fregar per la cara.

Aixís y tot, los *chicos* treuen foch pels caixals, sense gaire succés que diguem, puig ni Maura s'ha espantat ni ha deixat de recrear-loshi las orellas ab la lectura d'uns escullits trossos de varis periòdichs de Madrid.

Y com aquell que no vol una tassa de caldo n'hi donan tassa y mitja, en Nocedal se vá permetre lo luxo de llegir també alguns articles de *La Publicidad* de Barcelona, contra la massoneria de Filipinas y Cuba, a la que titllava de *separatista*. Al sentir aixó l'*amigo* Lerroux, vá quedar de marbre y no sabent que contestar endossá l'estocada a en Junoy. Aquest fente l'indignant, replicá que *La Publicidad* era'l diari *más patriota de España*. Mes... un'altra cosa devia volguer dir.

Lo sindicat de la premsa bullanguera, ha fet un paper ben poch lluit en totas aquestas discussions.

En Rodrigo Soriano, que no mira gaire prim en lo parlar, vá calificar a en Maura de *xueta*.

Aixó de xueta, a Mallorca és un insult grave, y ara'ls hi dirém perquè.

A las vehinas illas s'hi van refugiar gran nombre de jueus, que com de costum feyan vida completament separada dels verdaders mallorquins. Aquests no podian veurer ni pintats als jueus, quins descendents nats a la vila, prengueren o'ls hi donaren, lo nom de xuetas.

Hi havia un odi tremendo entre uns y altres, fins a l'extrém de que'ls xuetas tenian prohibida l'entrada en tots los establiments y societats frequentats pels mallorquins *pur sang*. Un casament entre individus d'una y altra rassa's considerava com la cosa més deshonrosa del món.

D'alguns anys ensa, gracias al materialisme que impera, s'ha esborrat bastant aquest odi, puig ab la forsa y influencia dels diners, los xuetas lograren en part ésser tolerats en societat.

No obstant, lo denigrant del motiu, subsisteix, y no hi ha cap mallorquí, encara que sigui descendent dels jueus, que no s'enfadi y's consideri insultat si'l califan de *xueta*.

Per aixó'ns sembla poch correcte y gens delicat l'emplear aquestas armas en plé Parlament.

Notas d'art

A. D. Albert Bonet BARCELONA

Amich Bonet: A son degut temps mos amichs de LO CAMP me feren a mans vostra agradosa lletra fetxlada, zó del prop passat Janer. No cal pas que vos ho fassi avinent lo molt que os agraeixo las novas que, respecte a cosas d'art, me trasmeteu de tant en tant desde la capital de Catalunya; y més aquesta vegada, per tractarse d'un compatrioti nostre, lo jove Opisso, que ab tant bon peu ha comensada la seva ruta pels viarans de l'Art, plens d'entrebanchs gaire bé sempre.

Y és clar que sí, que'm fóra grat parlarne d'aquest artista; però'l vostre escrit venia tant ajustat, s'hi transparentavan tant clarament las impresions causadas per l'obra del jove tarragoní, que no vegí altra manera de transmetrerlas a ne'ls habituals lectors de «Notas d'art» del nostre periòdich, que copiarne trossos sen-

cers afegintli a l'ensempe de ma collita algún que altre comentari. Tant solsament aixís n'era factible complaureus.

Heus aquí perquè'm semblá mellor que anés lo vostre escrit a las caixas, íntegrament, sense cap mena de veladuras, ab lo qual hi surtiren guanyant bona cosa mos estimats lectors, de quina paciència n'abusou prou sovint. Jo vos prego, donchs, que no ho prengueu a mal l'haver-vos publicat la vostra lletra.

Altrament, pera parlarne d'en Ricart Opisso, abans voldria tindre l'ocasió, que temps há la desitjo, de veure'li reunidas algunas obras originals; com per exemple, l'exposició d'ara darrerament a ca'n Parés, y més encara, que més pot exigirseli a l'Opisso segons l'opinió de gent entesa. Tant sols conech la seva tasca per lo que n'han publicat *Cu-cu-cu*, *Hispania* y alguna que altra revista. Treballs ben apreciables per cert, y ab los que n'hi ha prou pera veure'hi un veritable artista en tota l'extensió de la paraula.

Qui sab si'n surtiriau ab la vostra amich Bonet, si hos feyeu lo propòsit de donarli entenenet de ferne una exposició aquest istiu vinent a Tarragona. Dièuli: que si s'hi decidís, li agrairiam de tot cor los que en aquest indret de patria vivim somniant en aquestas cosas, tant poch atesas generalment per qui més tindria de preocuparsen. Dièuli que l'Ateneu no'ns diria que nó si li demanavam lloch pera instalharli's séus quadros y dibuixos: que no'ns diria que nó n'estich segur, y que's vestiria de festa de més a més.

Si os sembla de donarlo aquest pas, ja me'n diréu quelcom. Per altra part, vos amich méu, sabéu bé prou que, las vostras lletas són rebudas per mí sempre ben agradosamente.

Y disposèune del vostre bon amich
QUIQUET.

Tarragona 4 Janer 1904.

LA JUNTA DE L'ATENEU

Lo passat diumenge, a las tres de la tarde, tingué lloch la junta general ordinaria en aquesta societat la més important sens dubte de Tarragona y la més digna de l'estimació per sa brillant historia y pels serveys que ha prestat a la cultura de la nostra ciutat.

L'aspecte que oferian las salas de l'Ateneu poch abans de comensar la sessió, era típic y atractiu a l'esperansa. Una gran gentada, com miy s'havia vist, omplia totas las dependencias; y eran innumbrables los rotllos y rotllets ahont se presagiyavan los aconteixements y's discutian ab calor actes y orientacions.

Se comensá la junta en mitj de un espectació y baix la presidencia del Sr. Baradat, ab la lectura de l'acta de la general última y de la Memoria del Secretari, que foren aprobadas sens capdificultat.

S'entra al període de preguntas y després de fetas algunas de poca importancia'l Sr. Moya manifesta sa disconformitat ab que's cedeixi'l local de l'Ateneu pera festas d'exclusiu caracter militar. Ab motiu d'aixó's promou un incident sorollós, ab crits y protestas d'un grupo d'assistents contra'l Sr. Moya y demés socis que l'apoyavan. Lo President intervé y logra dominar la qüestió sens que la cosa s'agravés.

Un senyor pregunta perquè's parla en catalá, contestantli lo Sr. President que aixó s'ha fet sempre. No obstant, si algú dels presents no entén aquest idioma, s'ofereix a aclarirli qualsevol concepte.

Partint d'una indicació feta per un soci respecte del significat del títol que porta l'Ateneu y de si és o no de la classe obrera, lo Sr. Barinaga cantreté un rato a la concurrencia (tot distincions entre el *obrero material* y el *obrero moral* y no sapigué en quin terme de la classificació colorar als oficials de l'exèrcit).

Després d'aixó y aprobats que foren los comptes, se procedí a la votació pera la renovació de càrrechs.

Las eleccions d'enguany formaran época en los anys de l'Ateneu, donchs no recordan los socis a més antics cap altra ocasió en que s'hi hagué lluitat ab més coratge, probant un nombre may vist de 233 socis que prengueren part en la votació.

La candidatura que resultá movent, que era l'apoyada pels nostres amichs y tots los elements verament tarragonés, estava formada dels següents senyors:

Vis-president. D. Francesch Gual
Secretari primer. D. Cosme Oliba
Id. segón. D. Carles Recasens
Comptador. D. Ramón Huguet
Bibliotecari. D. Lluís Sunyer
Vocals. D. Ramón Rodríguez,...

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fabrica de xocolates, que pertany a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trobaran surtit de totas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. Lo dipòsit está instalat en lo Colmado **Pelayo**, Rambla de Canaletas. 9, Barcelona.

Joseph Icart, D. Antoni Solsona y D. Francesch Bové.

A l'ésser proclamats los esmentats senyors, ressonaren llarchs aplaudiments.

Sense discussió són aprobadas variats proposicions, entre ellas la de traslladar la Biblioteca a altre local més apropiat, la de reservar la meitat de la localitat pels socis quan se cedeixi el Teatre a una entitat o particular, y la de fer constar en acta un vot de gracies pera la Secció de declamació que tant brillantment ha portat a terme l'última temporada.

També s'llegeix, quedantne enterada la General d'un missatge que variats socis dirigeixen a la Directiva per contribuir ab sos actes al foment de la cultura.

Se dona compte d'haverse presentat una proposició concebuda en los següents termes:

«Los que suscriuen, socis de número d'aquest Ateneu, tenen l'honor de proposar a la Junta general: Que s'acordi incloure entre las assignaturas que s'estudian a la classe nocturna d'Instrucció primaria establerta a l'Ateneu, l'assignatura de Gramática Catalana ab caracter voluntari, és a dir, que no més l'estudin los alumnes que ho vulguin.—Tarragona 31 de Janer de 1904.—P. Lloret.—A. Rovira Virgili.—L. Ripoll.—J. Ravell.—S. Moya, etcz.

Lo Sr. Lloret, una vegada presa en consideració aquesta proposició, s'aixeca pera dir que la creu tan justa, tan necessaria y tan convenient, que no vol defensarla si ningú la combat, esperant que será acceptada per unanimitat.

Lo Sr. Barinaga, donant a entendre que ell té ganas de combatre la proposició, invita als que la firman a que la defensen, fentho aixís lo company Sr. Lloret ab atinadas consideracions que promouen vivas mastras d'assentiment y grans aplausos.

Lo Sr. Barinaga que comensa dient que *domina todas las lenguas* (grans riallas), vol combatre la proposició, però no atrevintse a ferho directament s'entreté en dir que no hi ha gramática catalana y altres curiositats per l'estil que fan la delicia dels concurrents y permeten que'l senyor Lloret li endressi una réplica asparadora.

Lo Sr. Rovira Virgili consium un torn en pró, demostrant fins a l'evidencia la justicia de lo que's proposava, essent rebudas sas paraulas ab molts aplausos.

Lo Sr. Cereceda proposa que's crei la Càtedra de Gramática Catalana a càrrech del Sr. Lloret, y aquest accepta l'ofertament entre grans aplausos de tots los socis. Lo Sr. Cereceda promet ésser un dels deixebles.

Lo Sr. Rovira y Virgili ab molta oportunitat distingeix entre la proposició presentada y lo demanat pel Sr. Cereceda, a lo que s'adhereix, pregant fossin aprobadas abduas proposicions.

Aixís succeí, sense que ningú fés constar son vot en contra, y s'aixecá la sessió.

Los individus novament elegits que's trobavan a l'Ateneu, reberen molts felicitacions, aixís com los que ab tant éxit intervingueren en los debats. De tot cor hi afegim la nostra enhorabona que ab gust consignem en aquestas planas, per constar nos l'interés que tots ells senten per l'Ateneu.

Lo concert de "Joventut"

Arribarem a l'Associació quan la festa estava en son període álgid.

L'aspecte que oferia'l saló d'espectacles ricament ataviat per un sens fi de senyoretas que li prestavan pera adornar los encants de sas bellasas, era verament conprender. Hasta la magnifica figura de Robert que estava en la testera de la presidencia semblava adular la vista devant lo temor de enlluernarse per aquell devassall de llum, de content y alegría que's notava per tots los indrets de la sala.

En lo programa, interpretat ab molta justicia per part de tots los orfeonistas, hi figuravan obras musicals de Gounod, Morera, Candi, Vi-

ves y Clavé, y foren totas aplaudidas ab entusiasme per la numerosa concurrencia que embadalida escoltava los enfilalls d'armoniosas notas que aquell escamot d'entusiastas jovincells llensava al vent.

L'Emigrant y Plany, constituian lo clou de la festa, per lo molt bé que las executa l'Orfeó, y per cert que no defalliren pas las esperansas del públich, ans al contrari, tan agradosas li foren, que's vejeren obligats a repetir las pera apaibagar los picaments de mans ab que aquell premiá sa tasca.

Pot ben dirse que'l concert de diumenge fou una expansió dels triomfs obtinguts per l'Orfeó en las primeras audicions que no fá molt nos doná en la mateixa *Catalanista*, y és tant més de remarcar l'éxit, quan sens que figurés en lo programa cap pesa nova que pogués despertar l'interés del públich, la concurrencia vá ésser numerosíssima, donchs era viu l'interés de saludar als entusiastas cantaires que per tercera vegada's dignavan honrar nostra casa y d'aplaudir los selectes cants abans citats que constituian la part principal del programa.

Y'l triomf se confirmá de plé aquesta vegada com se confirmará sempre, per ser just y també per l'legítim orgull regional, que'ns porta naturalment a participar de las glorias d'en Roig y de tots sos dignes orfeonistas.

Nosaltres a l'assaborir aquella perfecció a l'interpretar las obras, nos sentim verament satisfets y no podem sustreurens de manifestar nostre ferm desitj de rebre sovint la visita de «Joventut Orfeonista».

NOVAS

Divendres ab l'expres torná la Comissió de l'Ajuntament que havia passat a la Cort, a gestionar la rebaixa del cupo de consums per que tributa nostra ciutat, cupo a totas llums excessiu, majorment comparat ab lo que venen satisfets las poblacions veinas a Tarragona, que de fet no'n pagan cap.

Ja'ls telefonemas que s'anaren rebre fins al dimecres, havian fet perdre totas las ilusions als que encara creuen que del govern central pot esperarsen alguna cosa de profit. Per aixó al donar compte'l Sr. Prat de sas gestions prop del ministre poca impresió produiren sas paraulas; lo resultat és sols un desengany més, però un desengany que, o molt nos equivoquem, o portará trastorns seriosos, puig és imposible que Tarragona's resigni a la comedia que en aquest assumpto s'ha representat.

Hi haque parlar clar; la comissió, no obstant sos bons desitjos, que aquestos no'ls discutirem, no ha conseguit més, absolutament res més que promesas verbals, puig no altra cosa representa l'oferta de rebaixaix 23.000 pessetas pera'l cas que's trobi entitat que's subrogui a l'Arrendataria actual.

Quedan, donchs, las cosas en lo ser y estat en que's trobavan al comensar l'any, y si Déu no'ns ajuda tindrem que suportar durant cinch anys al simpálich arrendatari, que ja sembla vá prenent en serio son paper y vá posant cada dia de sa part tot lo que pot pera que'ls consums siguin l'impost més odiós que puga trobarse en pobles civilisats.

La pregunta que's fa tothom devant l'inminencia de nous conflictes que's produiran en lo moment menys pensat, és quina linia de conducta's proposa seguir l'Ajuntament, conducta que déu inspirarse en lo sentit de que la qüestió dels consums devèm arreglarnosla nosaltres a Tarragona, prescindint per complet de viatges a Madrid, puig pera'l resultat que se'n oblé, no val la pena d'anar a fer los gegants, gastar diners y tornar a Tarragona ab las mans al cap.

Si tenim enteniment y energia, encara pot buscarsse una solució que'ns satisfagui, y si aixó no és possible, caldrá adoptar lo sistema de Reus,

Tortosa y otras poblacions de la provincia, en quin cas tant se val si'l cupo és alt com baix, y la proba la tenim en que en aquellas poblacions las tarifas són baixas, al públich no se'l molesta y tot marxa.

Desde'l número pròxim dedicarem gran atenció a l'assumpto dels consums; per avuy fem constar que la comissió de l'Ajuntament vá marxar precipitadament a Madrid per las continuas excitacions del governador senyor Maestre, qui en aquesta part ha estat tan acertat com quan devant de representants de tot Tarragona parlá de la rescissió del contracte entre la Arrendataria y l'Estat.

Caldrá tindre aixó en compte pera més endavant.

En la darrera Junta general celebrada per l'Associació Catalanista de aquesta ciutat, després de llegida una lluminosa Memoria del Secretari, nostre bon company en Bernabé Martí, s'aprobá l'estat de caixa y's procedí a la renovació de càrrechs pera la Junta directiva, la que vá quedar constituída en la següent forma:

President, D. Francisco Ixart.
Vis-president, D. Frederich Vidal.
Tresorer, D. Emili Borrás.
Comptador, D. Antoni Boxó.
Bibliotecari, D. Francesch Rosich.
Secretari 1.º, D. Bernabé Martí.
Secretari 2.º, D. Jaume Nadal.

La nova Junta a qui felicitem, está posseída del més viu estussiasme pera la propagació dels ideals autonomistas, y ben prompte donará mostras de sas lloables iniciativas.

Cridem l'atenció de nostres lectors respecte a l'anunci que en altre lloch publicuem de l'acreditat taller o arts sumptuarias de nostre bon amic lo conegut artista D. Félix Ribas.

No cal que'ns esforcem en recomenar los tallers de l'amic Ribas, puig han sovintejat las ocasions de parlar de las obras d'art surtidas d'ells, sempre ab merescut elogi, fent notar de passada la complacencia ab que vevem que la majoria de treballs del Sr. Ribas están destinats a fóra de Tarragona.

Neurastenias. — Neurosteógeno Sugrañes.

A Madrid nos han promés novament que será enderrocada la xorca estació dels ferro-carrils del Nort, lo enllás a Reus y altra porció d'assumptos d'importancia que deurán ésser resoltos lo dia del Judici final a las quatre de la tarde.....

D'aixó se n'hi diu burlarse de la gent.

Havent presentat la dimissió tots los individus de la Junta de la Cambra de Comers que foren elegits en l'assemblea del 30 de Janer últim, se ha convocat nova assemblea pera'l dijous vinent.

Segons noticias presentaré també la dimissió tota la Directiva y de la assemblea del dijous ne surtirá una nova junta que representant tots los interessos mercantils puga imprimir a la Cambra oficial de Comers la orientació que reclama la defensa eficaz y activa de nostre comers.

Camisas y corbatas alta novetat. Camisería de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Los balls de l'Ateneu durant aquesta temporada y mercés a l'entussiasme despertat per la secció «El Vértigo», han cobrat gran animació ab la consegüent alegría de l'element jove que's congrega cada dissapte en l'esmentada societat.

També'l Circol de Tarragona promet veures animadíssim en los balls de máscaras que prepara y pera'ls qui ha imprès nostre amic senyor Sugrañes una bella colecció de programas, menús, invitacions, etc.

Lo Centre Catalá per sa part, no cedeix lo lloch d'honor que té conquerit en aquesta mena de festas, que li han valgut la predilecció de tantas familias tarragoninas.

Després de penosa enfermetat pas-sá a la matinada del dilluns a mellor vida lo respectable propietari D. Tomás Jordá París, pare de nostre estimat amic D. Tomás Jordá.

A l'acompanyar a la familia del senyor Jordá en son condol, fem vots pera que Déu li dongui la resignació necessaria pera suportar aquest infortuni.

Orfebreria religiosa y ornamentos d'Iglesia.—J. CABALLÉ GOYENECHE.

A l'aparador del conegut industrial, nostre bon amic Sr. Brell, hem tingut lo gust d'admirar durant aquests darrers días, una expressiva mostra d'agraïment que l'Associació de mestres públichs de Tarragona dedica a l'Ateneu, donant a la Junta directiva y a son digne president senyor Baradat, mercés per la deferencia d'haverlos prestat son concurs pera la celebració de la *Conversa* que tingué lloch lo 29 de Desembre de l'any passat.

L'obsequi consisteix en un hermós pergami policromat, obra de nostre estimat amic y col·laborador Quiquet, enquadrat per un elegant march de nogué que, al tancar-se, simula un grós llibre ab broxas de ferro forjat de gust gòtic, obra del fuster don Joseph Girona.

En conjunt presenta un bell cop de vista y honra als artistas que en sa confecció hi han intervingut.

Hem rebut lo número primer de la *Revista Musical Catalana*, butlletí mensual que publica l'Orfeó Catalá.

Es una publicació molt ben presentada y que indubtablement ha de contribuir a enlairar lo nivell musical de Catalunya.

Lo sumari d'aquest primer número és lo següent:

«Per què?» per Ll. Millet.—«Mú-sichs vells de la terra», Pere Albert Vila, per Felip Pedrell.—«Ab motiu de l'estreno d'«Acté», per A. Vives.—«Acté», per L. de G.—«Orfeó Catalá».—Concerts dedicats als socis protectors.—Concurs de Música Catalana.—Correspondencias de Berlín, Bruselas, Londres, Madrid, París.—«Notas bibliográficas per Ll. M.—«Catalunya».—Novas.—Orfeó Catalá.—Secció oficial.

Sobressadas de Mallorca, Sixto Vilalba, San Miquel, 17.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únic que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

Convalecencias. — Ovi Lecitina Giol.

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Compañía Valenciana de Navegación
Línea regular de grans y rápidos vapors

ENTRE
Espanya, França e Italia
Vapors de la Compañía

Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana esca-la quinzenal a **Liorna**.

Pera **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana. Viatjes extraordinaris a **Marsella y Niza**.

S'admet passatge y càrrega a nolits reduits. S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera **New-York, Nápoli, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braia, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong,** ab trasbordo a Génova.

Agent: **D. Román Musolas**
Carrer d'Apodaca, 38-Tarragona.-Teléfono, núm. 34

Tallers d'Arts Sumptuarias

DE
FELIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias.
Projectes y presupuestos detallats de las obras que ho requereixin.

LO NOTARI ARXIVER

Don Simó Gramunt

ha traslladat sa habitació y despatx a la casa núm. 17 del carrer de Sant Agustí.

Cervesa

de primera qualitat, se serveix a preus reduhuts en l'acreditat establiment

LA BATERÍA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totas classes, marcas de primera y preus econòmichs.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Línea regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivedo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 8 de Febrer lo vapor **Cabo Creus**, son capitá don Victoriano, admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.
Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Doctor Girona Magriñá

Ex-Quefe de la Clínica Cardenal

CIRURGÍA GENERAL (OPERACIONS)

CONSULTA

Rambla Catalunya, 31 de 2 a 4
Unió, 16, (Clínica) de 11 a 12

Gratis als pobres BARCELONA

La Confiansa

Establiment de queviures y dolsos de

FRANCESC BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

Obren per inhalació dels agents antiséptichs, anti-catarrals y anti-asmátichs que's desprenen mentre van desfilant per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECHE, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, etc., etc.
Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

Pastillas Morelló

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau
	Don Vicens Piera y Brils
	Don Joseph M. ^a Lorjurt y Barbany
	Don Felip Durán y Piqué
	Don Vicens Aldrofeu y Prats
Gerent.....	Don Edelmir Borrás y Lozano
Secretari general.....	Don August Vidal y Parera
Inspector general.....	Don Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aradas y bògits pera ondas llauradas y demés màquines agrícoles.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Unica que conté 80 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerofats y hipofosfats de calç y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlló físich, creixensa d'òssos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabetes, tos, catarros, tísis, escrófulas, raquitisme, linfàtisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

ACADEMIA CABRÉ
DIBUIX-PINTURA
ART DECORATIV
Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duos a las tres de la tarde.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó,

de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo los podrian fer melló, a propòsit per regalós; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totas menas que són molt barato y bous. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMPTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

DE

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existència a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de **L'Avenç** y a la **Il·lustració Catalana**
Il·lustración Artística,
Album Salon, **La Moda Elegante ilustrada,**
Il·lustración Española y **Salon de la Moda**
Americana **La Última Moda.**
y a tota classe de **Il·lustracions, Periódichs y Revistas** francesas, inglesas y alemanas.

CENTRE D'INSTRUCCIÓ MUSICAL

DE TARRAGONA

EN LO

« SALÓ AYNÉ »

Ha quedat oberta la matrícula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.
Lo dia 1.ª d'Octubre quedá obert lo curs de 1903 a 1904.

« HORAS DE CLASSE »

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarde.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 21, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Gran fabrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENÇATS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y prácticichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en bragnerets de goma pera la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirurgia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los generos de son catàlech com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complements especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etc., grans lligams, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.
Fora..... 1'50 »
Extranjer..... 2'00 »
Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduits

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobará l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, salnit y primeras materias pera abonos ab riquera garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca

TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals

TARRAGONA

Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 de Febrer sortirá de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 6 de Febrer sortirá de Barcelona, lo de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Manuel Calvo**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Febrer sortirá de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Montserrat**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 27 de Febrer sortirá de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas lo vapor **Isla de Luzon**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila; servint per trasbord los ports de la costa Oriental de Africa, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Mars sortirá de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **E. Maria Cristina**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Febrer sortirá de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Mars sortirá de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Línia de Tànger.—Sortidas de Cádiz: diilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tànger: dimars, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigirse a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

L'ESPERANSA GIOI

Lo mellor reconstituent era combatre ab exit totas las malties nerviosas.

DE VENDA

en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y scullida del taronger agre y's vend en botellás de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A l'ongrés importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra-Reus. A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demanda: AIGUA NAF SERRA